

Industri- og Næringspartiets
budsjettforslag for
Halden kommune 2025

Halden INP

HELSE - NÆRING - VELFERD

INNLEDNING

INP ønsker at Halden igjen skal bli en by av interesse for mennesker, foreninger, næringsliv og andre som ikke nødvendigvis har tilknytning til byen. For å få til dette må Halden ha ulike tilbud for de ulike faser et menneske befinner seg i. Den store hemskoen Halden kommune har for å komme dit INP ønsker, er den enorme gjelden som kommunen har pådratt seg. INP har derfor i sitt budsjettforslag søkelys på å redusere de faste kostnadene på administrasjonssiden i Halden kommune slik at vi finner rom for nytt svømmebasseng, god helse og eldreomsorg, skoletilbud som er tilpasset vår store kommune, samt et effektivt administrasjonsledd som er til byens beste med dertil hørende lave gebyrer, skatter og avgifter

DETTE ER INP SINE PRIORITERINGER I 2025-BUDSJETTET

***REDUKSJON AV STILLINGER:** Med tung gjeld påført oss av Arbeiderpartiet og Senterpartiet i årene 2019-2023, mener INP at kommunen får nødvendig pusterom ved å nedbemanne med 50 stillinger i 2025 og 50 stillinger i 2026 totalt 100 stillinger. Dette kommer i tillegg til kommunedirektørens reduksjon på 100 stillinger i 2025.

Nedbemanningen kan kutte i lønnskostnader med 35 millioner allerede neste år, og effekten av nedbemanningen i økonomiplanperioden blir 75 millioner i 2026 og for de påfølgende to årene 100 millioner per år.

***EKSTRAMIDLER FRA STATEN:** I oktober i år ga Støre-regjeringen 5 milliarder ekstra til sulteforede norske kommuner (som går underskudd med 10-15 milliarder i 2024) for inneværende års budsjett, som i samme moment ble lovet å skulle være et fast beløp. Ekstra-tilskuddet fra Støre-regjeringen resulterte for Haldens del i 25 millioner kroner, noe INP har lagt inn for økonomiplanperioden til og med 2028.

*** IDDEBO:** Iddebo ble vedtatt nedlagt i kommunestyret av et politisk flertall INP ikke var en del av i juni i år. Vårt parti ønsker full drift. Det vil si, at vi legger inn 27 millioner for 2025 i og med at prosessen med nedbygging allerede er startet og det ikke er snakk om et fullt driftsår, før vi legger inn full drift i de neste tre årene med 37 millioner.

Med personer fra Iddebo installert på Helsehuset vil antallet sengeplasser til ovennevnte tjenester i innledningen gå ned. Det er 16 korttidsplasser som reduseres ved Halden helsehus. Kommunen bekrefter i samtaler med INP, at det ikke er gjort noen motregning mot hva det kan koste av merbruk i Hjemmesykepleietjenestem, om utskrivningsklare pasienter fra Kalnes eller andre steder må sendes rett hjem og pleiebehovet øker i pasientenes hjem.

Vi fastholder at nedleggelsen av Iddebo er uheldig for innbyggere med dette behovet i Halden og deres pårørende.

* PRESTEBAKKE: Prestebakke-nedleggelsen var det andre alvorlige slaget det politiske flertallet påførte "Idde-siden" i Halden i kommunestyret i juni. Ifølge kommunens økonomiavdeling koster det ikke mer enn 4,2 millioner å holde denne skolen i drift.

Prestebakke skal drives ut skoleåret 2025 (avsluttes i juni neste år), ifølge vedtaket fra juni. Vi legger inn 1,9 millioner for 2025 og full kommunal drift som førsteprioritet for de neste årene.

Det er ingen fra administrasjonen eller det politiske flertallet som har maktet å fortelle hva mer bussing av elevene til Kongeveien skal koste og om kommunen i det hele tatt vil spare penger på Prestebakke-nedleggelsen.

* TURISME: Turistkontoret i Halden er drevet på stemoderlig vis, om man ser hen til kommunale bevilgninger. INP mener turistvirksomhet er "en utgift til inntekts ervervelse" og vil øke satsingen radikalt.

I år betaler Halden kommune 800.000 + mva til selskapet Sirius Event for å drifte kommunens turistvirksomhet. I kommunedirektørens budsjett for 2025 kuttes i realiteten satsingen, sett opp mot prisvekst.

Beløpet til Sirius Event, som har kontrakt også for neste år, er i 2025 kr 720.000 + mva. I tillegg kommer ca kr 80.000 for omprogrammering/nye hjemmesider som Visit Østfold har besluttet på vegne av destinasjonsselskapene i Østfold.

Tjenestene Sirius Event skal levere går hovedsakelig på digital markedsføring, markedsføring gjennom media, TV, arrangement, eventer, messer, trykksaker. Videre skal de samarbeide med besøksnæringen lokalt og regionalt (Svinesundkomiteen, Visit Østfold, Regionalparken og destinasjonsselskapene i nabobyer). Sirius Event skal også levere statistikk for bransjen og stå for opplæring av frontpersonell. Rapport på gjennomførte aktiviteter har vært til politisk behandling, siste rapport er fra 2024.

Sirius Event dekker med ovennevnte beløp driftskostnader for bruk av Visit-plattformen (hjemmesidene) og alle kostnader til messer, reiser, kampanjer, produksjonskostnader til materiell osv.

Det ligger et ekstremt antall timer dugnad i ovennevnte fra Sirius Events side, og det er en skammelig satsing av Halden kommune. INP vil derfor plusse på 2,2 millioner hvert år i de kommende årene i økonomiplanperioden fram til og med 2028, slik at turistsatsingen årlig løper opp i 3 millioner totalt.

* KULTUR: Økt satsing på kultur. Kulturbudsjettet i Halden kommune var i 2024 på 56 653 283 kr, etter revidering. Kulturbudsjettet kan overordnet inndeles i tre hovedkategorier:

Kommunal kulturdrift - 25 079 589 kr (Remmen svømmehall, Tirsdags/Torsdagsgruppa,

kulturskole, bibliotek, fengselsbibliotek, Black Box, Ungdomshuset/Rockehuset, Brygga kultursal, administrasjon)

Faste driftsoverføringer - 28 331 694 kr (Halden kirkelige fellesråd, Det norske blåseensemble, Opera Østfold, Halden frivilligsentral, Østfoldmuseene)

Overføringer til det frie feltet - 3 242 000 kr (søkbare kulturmidler og faste overføringer, eksempelvis til skolekorps, Ladies Tour of Norway og Halden kulturråd osv.)

INP vil plusse på 3,4 millioner på kommunedirektørens budsjett og øremerke en økning i beløpet til det frie feltet.

* BYPARK & HUNDEPARK: Høstens 2023 var det valg i Halden. Mange politiske partier lovet ting som vi i ettertid må konstatere de samme partiene har forlatt sine løfter. INP gikk til valg på blant annet Bypark på Tyska og Hollenderen og Hundepark på et sentrumsnært område.

Vi setter 5 millioner kroner (en investering finansiert fra driften og ikke ytterligere låneopptak) inn i budsjettet til Bypark/ Hundepark. Vi ønsker opprydding på Tyska og Hollenderen, der det er milevis fram til det noen gang kan solgt tomter og bygd hus har det vist seg.

Delvis er områdene svært forurenset av tidligere industrivirksomhet og må saneres. Delvis er saneringen av et slag som krever enorme ressurser for ikke å skade Iddefjorden – vår grensefjord som er vernet av EU – og delvis er det stor usikkerhet knyttet til hvor et fremtidig dobbeltspor skal legges til Halden.

Med 5 millioner kan områdene planeres, det kan settes i stand enkle sportsbaner, grill- og treningsstativ og det kan etableres en inngjerdet hundepark.

Det er allerede lagt vann, strøm og kloakk over området Tyska, som nå eies av kommunen selv, og en bit av Tyska kan avsettes til en bobilpark med alle fasiliteter, inngjerdet og med en bompengeløsning for betaling.

* SVØMMEHALL. INP gikk til valg på nye svømmehall med 50 meters basseng i sentrum eller nært sentrum. Vi ønsker at administrasjonen utreder dette slik at dette er klart til å begynne om Halden skulle få et nytt politisk flertall om 3 år.

* AREALPLAN. INP gikk til valg på rullering av arealplan for Halden kommune. Vi ønsker at administrasjonen utreder dette slik at denne rulleringen er klar til å begynne om Halden skulle få et nytt politisk flertall om 3 år.

* REVERSERE SKOLEKUTT: I 2024 vedtok Høyre, Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti at det skulle kuttes 10 millioner i skolebudsjettet. Dette kuttet vil INP fra og med 2025 reversere med 10 millioner, og herunder skal det leveres mer direkte støtte til undervisningen. Vi ønsker dessuten en utvidelse av "nærskole-prosjektet", som har vært et vellykket fritidsklubbprosjekt på Låby i dette beløpet til andre skoler.

* REVERSERE KUTT I HELSE OG OMSORG: I 2024 vedtok Høyre, Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti at det skulle kuttes 10 millioner i Helse og omsorg.

Dette kuttet vil INP fra og med 2025 reversere med 10 millioner, og herunder skal det leveres mer direkte støtte til "de varme hendene" ute i tjenestene. Varmmaten som ble kuttet fra institusjonene skal tilbakeføres.

Det må settes inn mer penger på at de mange i utenforskap her i Halden, som verken er i jobb eller på skole, også får en bedre hverdag. Det betyr ikke mer penger tilført den enkelte, men mer penger tilført ordninger, som bidrar til at flere får innpass i fellesskapet via aktivitet.

* KUTTE I P-AVGIFT: INP mener tiden man skal betale for parkering i byen vår skal kuttes til slik det var, før en ny ordning ble innført tidligere i år. Vi mener parkeringsavgiften skal reduseres med 25%, noe som gir en uttelling på 4,0 millioner per år. Dette er altså et beløp kommunen mister på plussiden.

Samtidig tror vi i INP, at hvis butikker og service i sentrum skal overleve andre steder enn i Tista senteret, må vi legge til rette for at folk kommer til sentrum, får anledning til å parkere og gjøre handel, eventuelt gå til tannlege etc. uten høye P-gebyrer. Dette kan bidra til økt omsetning i næringslivet, som igjen gir et potensial for økte skatteinntekter.

* SALG AV EIENDOM/ SAMLOKALISERING: Salg av eiendommer. Det har gått alt for tregt med salg av kommunale eiendommer, som er fraflyttet og der kommunal virksomhet har opphørt. Noe er utleid og noe står tomt. Øberg er i høst lagt ut for 7 millioner. INP ønsker flere bygg avhendet, og for eksempel Wielegården (der teknisk etat har tilhold per i dag vis a vis Rådhuset) bør selges. INP anslår et slikt salg til å kunne innbringe flere titalls millioner.

Bemanningen i teknisk etat flyttes deretter over i "den gamle brannstasjonen" på den andre siden av Rådhuset, som Halden kommune allerede betaler leie for, men der lokalene står tomme.

Det er flere slike eiendomsprosjekter kommunen må få farten opp på. Ved salg av slike eiendommer til størrelsesorden 50 millioner kan kommunen ta ned egen gjeld, og dette estimerer vi til 4 millioner kroner i reduserte rentekostnader i vårt budsjett.

Det kan være flere kommunale enheter, som bør samordnes i samme bygg og at bygg som ikke er i bruk selges.

* KUTTE I POLITIKERUTGIFTER: Noe av det første det politiske flertallet; Høyre, Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, gjorde etter at de fant sammen i bakkant av kommunevalget i Halden 2023, var å øke lønningene for egen innsats. Det var en merkelig operasjon i og med at man samme sommer fikk en kraftig advarsel om en budsjettsprekk på 90 millioner for Helse og omsorg mens valgkampen pågikk.

Varaordføreren fra Arbeiderpartiet føk opp i stilling og lønn. I årene fra og med 2019 til og med 2023, mens Senterpartiet hadde ordfører og Arbeiderpartiet hadde varaordfører/ fungerende ordfører, var stillingsprosenten satt til 50.

I årene 2003-2011 vara varaordførerens stilling satt til - 50 prosent, 2011-2015 - 30 prosent og 2015-2019 - 25 prosent.

En begrunnelse fra det politiske flertallet Høyre, Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti for å øke varaordførerens stilling til 100% med 80% lønn av 9G var at vedkommende skulle jobbe mye med "skolestruktur", der det nevnte flertallet har ønsket å legge ned skoler. Men så viste det seg at varaordføreren i Halden har per i dag var lærer – noe alle har visst i mange år, og vedkommende kunne derfor ikke vie tiden til nettopp skole.

At ordfører og varaordfører figurerer på de samme bildene ved de samme evenementene kan tyde på at begge partier, Høyre med ordfører og Arbeiderpartiet med varaordfører, vil profilere seg mest mulig og det er innbyggerne som betaler.

Pr. 01.05.24 utgjør varaordførers lønn 80 % av 9G = 893.000,- + gruppeledergodtgjørelse, pr. 01.05.24 utgjør dette 83.719,- pr. år (tilsv. 7,5 % stilling). Varaordførerens lønn var i året 2019 på kr. 449.361.-.

Ordfører har pr. 01.05.24 100 % av 9G som tilsvarer en årslønn på 1.116.000,- i 100 % stilling.

Det politiske flertallet ønsket etter valget i 2023 at posisjonen (tre partier H, Ap og Krf) skulle ha en egen koordinator, som skulle koste 156.275,-, tilsvarende 14 % stilling og en tilsvarende koordinator til samme beløp for opposisjonen (6 partier).

Den sistnevnte koordinatoren var opposisjonen ikke interessert i å belaste innbyggerne med, og disse pengene skal ha blitt brukt til å dekke opp merforbruket på andre godtgjørelser, ifølge kommunens administrasjon.

7 gruppeledere i formannskapet mottar per person 83 718,90 per år og 3 gruppeledere i kommunestyret mottar per person kr 39 068,82 årlig. I tillegg kommer utvalgslederne, der kostnadene for HAD og Kontrollutvalget er 117.206, 46 per år mens for de tre utvalgene HUOKI, HHEL og HTEK får utvalgslederne 156.275,28.

På toppen av dette økte det politiske flertallet møtegodtgjørelsen til 1.674,- per møte og per representant.

INP foreslår i 2025-budsjettet at varaordfører settes til 25% og at alle kostnader til politisk arbeid halveres. I vårt budsjett utgjør dette en besparelse på 1,380 millioner per år.

* VARMTBASSENG: Varmtvannsbasseng har vært et samtaleemne i mange år. INP vil at det gjøres en nødvendig investering på 4,3 millioner kroner og at den årlige driften på 700.000,- kroner sikres i 2025-budsjettet.

*KUTT TIL KIRKEN: Innenfor kulturbudsjettet ønsker INP å gjøre omprioriteringer. Vi vil redusere tilskuddet til Halden kirkelige fellesråd per år med 3 millioner kroner. Vi

ønsker å omprioritere til økt satsing på blant annet Frivillighetssentralen og annen frivillig aktivitet.

Kirken må selv vurdere om det er riktig innenfor budsjettet de tildeles i 2025 å opprettholde samme antallet kirkelige aktiviteter som tidligere eller om det kan samkjøres f.eks. ved at man gjennomfører gudstjenester på færre steder samtidig.

* KIRKENS BYMISJON: Kirkens Bymisjon fikk et kutt i 2025-budsjettet på 400.000,- i kommunedirektørens forslag. Vi ønsker for neste år å reversere beløpet. For de neste årene ønsker INP å gi Kirkens Bymisjon 800.000,-, slik de har hatt til nå (økonomiplanen for de neste årene til og med 2028).

* ASVO: INP opplever at kuttet Arbeid og vekst opplevde i inneværende års budsjett med kr. 250.000,- var feil, og dessverre pakket inn på en slik måte at det "gikk under radaren" for vårt parti og andre og at skøytebane i Busterudparken ble prioritert før ASVO.

For å rette opp i dette setter vi inn 250.000,- allerede fra neste år, slik at ryddegruppa kan gjenoppta arbeidet i full skala.

* KRISESENTER. INP har lagt inn 1,6 mill til videre drift av dette i 2025

* BALLBINGE. INP har lagt inn 100' til investeringer i grunnarbeider ballbinge Kongeveien skole.

* EIENDOMSSKATT: I følge økonomiavdelingen i Halden kommune kan eiendomsskatten økes med maksimalt 1 promille (fra 3 til 4). Dette vil gi en merinntekt på om lag 25 millioner kroner. I tillegg kan bunnfradraget fjernes, noe som vil gi en merinntekt på om lag 22 millioner.

INP konstaterer at også folk i Halden er inne i "en dyrtid" primært påført oss av en regjering bestående av Arbeiderpartiet og Senterpartiet, støttet av SV. Folk i Halden og ellers i landet har blitt fattigere.

Strømprisene har økt, fordi mange av partiene på Stortinget – herunder Høyre og daværende regjeringsmedlemmer Frp, KrF og Venstre, mente det var klokt å slutte seg til EUs tredje energimarkedspakke, samt legge kabler til EU-land, som har ødelagt egen energistabilitet og trenger norsk strøm.

Norsk strøm har disse landene fått, og gjennom NordPool handles det nå støm, slik at den strømmen vi kan produsere her i landet for 15 øre per kWh selges for mange kroner per kWh også i Norge. Verken Solberg-regjeringen i årene 2013-2021 eller sittende regjering Støre har ønsket å endre opplegget for energisalg/ eksport, slik at norske husstander og norsk næringsliv skjermes.

Mat-, drivstoff- og service-priser har økt, rentene har økt, kronekursen har falt og kommunale gebyrer har økt.

INP tar inn over seg, at det er helt nødvendig for kommunen å strekke ut en hjelpende hånd. INP vil da gå motsatt vei hva gjelder eiendomsskatt ved å redusere den i de kommende årene ned mot null. Vi starter allerede i 2025, der kuttet vil gi

600.000,- mindre i eiendomsskatt, før det i 2028 har kommet opp i et kutt på 9 millioner kroner.

* FONDS: Med ovennevnte nedbemanning av stillinger, ekstra-midler fra Støre samt andre kutt og tillegg er vårt helt konkrete forslag til endringer at det skal være mulig å legge 2,930 millioner mer tilbake i fonds enn det kommunedirektøren foreslår (8 millioner) i 2025 økende i årene fremover, jfr bildet.

Industri- og Næringspartiet i Halden er sikre på, at den beste og mest konkrete løsningen til "et bedre Halden", der flere vil ha gleden av å vokse opp og bo og vil ønske å flytte til, er via resolute endringer, som nevnt ovenfor.

NEDBEMANNINGSPROSESS: Nedbemanning i en kommune har bestemt visse fordeler, spesielt i en tid med økonomiske utfordringer og behov for effektiv ressursbruk. INP kan ikke se at det er riktig å sysselsette ansatte i tider hvor økonomien ikke strekker til og når tilbudene til innbyggerne blir dårligere og dyrere.

I en nedbemanningsprosess er det kommunedirektørens jobb å finne fram til stillinger som kan nedbemannes uten at kvaliteten på tjenestene totalt sett forringes. Vi snakker om effektivisering, omstilling og digitalisering. En slik prosess skal inneholde medvirkning fra tillitsvalgte og involvering av en "jobbsøker-pool", samt kontinuerlig kontakt med de berørte.

Her er noen potensielle fordeler ved nedbemanning:

1. Økonomiske besparelser

- Reduserte lønnskostnader: Nedbemanning reduserer kommunens samlede lønnsutgifter, noe som kan være avgjørende for å oppnå budsjettbalanse i perioder med økonomisk press.
- Økt handlingsrom: Lavere faste utgifter kan frigjøre midler som kan omdisponeres til prioriterte tjenester eller investeringer.

2. Effektivisering av drift

- Nedbemanning kan føre til en gjennomgang av kommunale tjenester og struktur, noe som kan identifisere ineffektivitet og unødvendige oppgaver.
- Det kan oppmuntre til bruk av teknologi og digitale løsninger for å håndtere arbeidsoppgaver mer effektivt.

3. Omstilling og modernisering

- En slankere organisasjon kan bli mer tilpasningsdyktig og bedre rustet for å møte nye krav og utfordringer.
- Nedbemanning kan gi rom for å omstrukturere og tilpasse tjenestene til innbyggernes behov.

4. Bedre utnyttelse av ressurser

- Gjennomgang av bemanning kan sikre at de ansatte som er igjen, jobber i stillinger som best mulig samsvarer med deres kompetanse og kommunens behov.
- Ressurser kan omdirigeres fra overbemannede til underbemannede områder, slik at tjenestene blir mer balanserte og effektive.

5. Reduksjon av "stillingsoppnopning"

- Over tid kan stillinger bli mindre relevante eller overflødige på grunn av teknologisk utvikling eller endringer i kommunens oppgaver. Nedbemanning kan hjelpe med å rette opp dette.

Mens det kan være fordeler med nedbemanning, er det viktig å balansere dette med potensielle ulemper, som redusert tjenestekvalitet, økt arbeidsbelastning for gjenværende ansatte, og risiko for svekket tillit hos innbyggerne. For å lykkes må prosessen være godt planlagt, rettferdig, og tilpasset kommunens langsiktige mål og behov.

KONKLUSJON

Med INP sitt budsjett vedtatt vil Halden kommune begynne en lenge etterlengtet snuoperasjon for igjen å bli en attraktiv by å bo i, etablere seg i, bli gammel i og en by hvor man kan gjennomgå alle livets faser på en god måte i. INP sitt budsjett er realistisk og peker dessuten på en rekke områder hvor Halden kommune burde ha vært mer aktive på tidligere for å gi innbyggerne tjenester som står i stil med kostnadsnivået man bidrar med inn i kommunen. Det er dermed på høy tid at det tas tak i dette nå slik at ikke enda mer tid går til spille.

Vedlegg. Budsjettskjemaer og vedtakspunkt fra INP:

Budsjettskjemaer og vedtakspunkt INP

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 1. ledd	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Sentrale inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-919 705	-970 252	-1 035 988	-1 050 988	-1 055 936	-1 061 613
Ordinært rammetilskudd	-1 192 554	-1 243 700	-1 333 496	-1 343 046	-1 354 463	-1 365 895
Skatt på eiendom	-100 268	-101 485	-102 947	-101 747	-99 947	-98 147
Andre generelle statstilskudd	-5 433	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750
Sum Sentrale inntekter	-2 217 960	-2 317 187	-2 474 181	-2 497 531	-2 512 096	-2 527 405
Driftsutgifter per tjenesteområde	1 990 525	2 042 823	2 121 813	2 078 569	2 059 019	2 079 218
Avskrivninger	187 837	184 468	201 312	201 312	201 312	201 312
Brutto resultat (KOSTRA)	-39 598	-89 896	-151 056	-217 650	-251 765	-246 875
Netto finansutgifter og inntekter						
Renteinntekter og utbytte	-56 585	-43 395	-32 400	-32 400	-32 400	-32 400
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	111 921	110 371	118 867	131 364	141 947	147 947
Avdrag på lån	161 456	183 101	184 000	184 000	184 000	184 000
Motpost avskrivninger	-60 934	0	0	0	0	0
Finansutgifter i tjenesteområdene	49 629	80 586	65 854	65 854	65 854	65 854
Sum Netto finansutgifter og inntekter	205 487	330 663	336 321	348 818	359 401	365 401
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger i tjenesteområdene	-126 904	-177 677	-201 312	-201 312	-201 312	-201 312
Netto resultat	38 985	63 090	-16 047	-70 144	-93 676	-82 786
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner						
Til ubundne avsetninger	0	0	9 475	63 572	87 104	76 214
Bruk av ubundne avsetninger	-35 094	-83 244	-6 125	-8 363	-6 388	-5 000
Overført til investering	0	20 000	6 125	8 363	6 388	5 000
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	-3 935	154	6 572	6 572	6 572	6 572
Sum Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	-39 029	-63 090	16 047	70 144	93 676	82 786
Årsoverskudd / underskudd	-44	0	0	0	0	0
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 2. ledd	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Fellesområder	-19 769	0	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	295 214	319 699	343 505	330 037	329 941	331 768
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	779 377	820 076	841 325	812 823	778 989	782 020
Kommunalavdeling Helse og mestrings	848 228	852 118	870 394	871 691	885 822	899 796
Kommunalavdeling Teknisk	162 868	165 382	168 635	164 594	164 193	165 847
Fellesfunksjoner	29 306	-26 923	-29 620	-28 150	-27 500	-27 787
VAR og Havn	1 927	2	0	0	0	0
Sum netto rammer	2 097 151	2 130 354	2 194 239	2 150 995	2 131 445	2 151 644
Herav:						
Avskrivninger	187 837	184 468	201 312	201 312	201 312	201 312
Renteinntekter	-23 882					
Renteutgifter	73 510	80 516	65 784	65 784	65 784	65 784
Avdrag på lån	0	70	70	70	70	70
Motpost avskrivninger	-126 904	-177 677	-201 312	-201 312	-201 312	-201 312
Overføring til investering	4 000	4 724	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	34 068	10 163	14 078	14 078	14 078	14 078
Bruk av bundne driftsfond	-38 111	-14 733	-7 506	-7 506	-7 506	-7 506
Bruk av disposisjonsfond	-3 892	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum rammer uten 1A-poster	1 990 525	2 042 823	2 121 813	2 078 569	2 059 019	2 079 218

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-5 1. ledd	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Investeringer i varige driftsmidler	778 665	331 906	58 900	61 200	53 800	43 500
Tilskudd til andres investeringer	7	0	3 000	2 000	2 000	2 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5 831	3 050	4 000	4 000	4 000	2 950
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	784 503	334 956	65 900	67 200	59 800	48 450
Kompensasjon for merverdiavgift	-108 445	-50 875	-6 100	-7 440	-5 960	-3 900
Tilskudd fra andre	-9 440	-62 700	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-44 027	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-730	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-555 266	-193 608	-49 675	-47 397	-43 452	-36 600
Sum investeringsinntekter	-717 908	-307 183	-55 775	-54 837	-49 412	-40 500
Videreutlån	66 824	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Bruk av lån til videreutlån	-50 038	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Avdrag på lån til videreutlån	18 394	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-24 869	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000
Netto utgifter videreutlån	10 311	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-4 000	-24 724	-6 125	-8 363	-6 388	-5 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	7 213	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-25 640	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	7 870	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-62 349	-3 050	-4 000	-4 000	-4 000	-2 950
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-76 906	-27 774	-10 125	-12 363	-10 388	-7 950
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	-1	0	0	0	0
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-5 2. ledd	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Fellesområder	2	0	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	9 938	5 117	0	0	0	0
Kommunalavdeling Undervisning og oppvekst	4 101	6 000	6 000	0	0	0
Kommunalavdeling Helse og mestring	6 396	15 000	8 800	8 800	8 800	5 500
Kommunalavdeling Teknisk	592 258	231 906	19 100	27 400	20 000	13 000
Var og Havn	164 274	73 883	25 000	25 000	25 000	25 000
Org. Oppsett mangler	1 696	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	778 665	331 906	58 900	61 200	53 800	43 500

1. Kommunedirektørens forslag til budsjett 2025 og økonomiplan 2025 - 2028 vedtas i henhold til
 - § 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A),
 - § 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B),
 - § 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A),
 - § 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B).
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere ressursene innenfor hvert område i Sum bevilgninger drift, netto (1B). I tillegg gis Kommunedirektøren fullmakt til å justere budsjettet mellom områdene i Sum bevilgninger drift, netto (1B) når det gjelder justeringsbehov av teknisk karakter, og som ikke påvirker tjenestene eller tjenestetilbudet. Øvrige budsjettjusteringer mellom sektorene legges frem for formannskap og kommunestyre etter innstilling fra Kommunedirektøren.
3. Kommunedirektøren skal påse at rammer og vedtak følges opp og rapporterer en enklere økonomirapport hver måned, samt en mer omfattende rapport tertialvis til hovedutvalg, formannskap og kommunestyre.
4. Formannskapet disponerer investeringsbudsjettet, innenfor tildelt ramme, i henhold til Bevilgningsoversikter - investering (2B).
5. Halden kirkelige fellesråd gis et driftstilskudd på 11,42 mkr for 2025.
6. Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp lån på til sammen 119,6 millioner kr. VAR-lån utgjør 25,00 millioner kr av den totale lånesummen. Lånene avdras med en vektet avdragstid sett opp mot objektenes levetid. Startlån utgjør 70 millioner kr av den totale lånesummen og tas opp i henhold til Husbankens retningslinjer, primært med en avdragstid på 20 år.
7. Trekkrettighet i bank beholdes på 400 millioner kr i 2025.
8. Halden kommune skriver ut eiendomsskatt på faste eiendommer, inkludert tomter, i hele Halden kommune for skatteåret 2025 jf. eiendomsskattelovens §§2 og 3 bokstav a. Kommunen skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eskl. §§ 3 og 4).

For utskrivning av skatt på boligeiendommer benyttes Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet jf. eskl. § 8 C-1. For øvrige faste eiendommer gjennomføres allmenn kommunal taksering jf. eskl. § 8 A-2 og 8 A-3.

Før øvrig gjelder (jf. eiendomsskattelovens § 10) følgende for utskrivningen av eiendomsskatt for året 2025:

 - a) Med de unntak som er nevnt under skal skattesatsen etter eskl. § 11 være 7 promille av den fastsatte takstverdien.
 - b) Med hjemmel i eskl. § 12, bokstav a, skal skattesatsen for «bustadelen i eiedomar med sjølvstendige bustaddelar» og fritidseiendommer være 2,97 promille av takstverdien. Ubebygde tomter beskattes med 2,97 promille av takstverdien jf. eskl. § 12, bokstav b.
 - c) I tillegg gis etter eskl. § 11, annet ledd, et bunnfradrag på 500 000 kr for hver selvstendig boenhet i boliger (herunder fritidseiendommer) i faste eiendommer som ikke blir brukt i

næringsvirksomhet. Nye boliger uten formuesgrunnlag undergis kommunal taksering inntil formuesgrunnlag foreligger fra Skatteetaten.

d) Etter eskl. § 7 kan som tidligere, etter nærmere søknad og vedtak for den enkelte eiendom, fritas eiendommer etter dennes bokstav a) «eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten» og dennes bokstav b) «bygning som har historisk verdi».

e) Etter eskl. § 5, bokstav a, fritas eiendom som Staten eier så langt eiendommen har historiske bygg eller anlegg gjennom fredningsvedtak jf. Lov om kulturminner.

f) Etter eskl. § 5, bokstav h, skal fritas «eigedom som vert driven som gardsbruk eller skogbruk». For slike eiendommer gjelder dog at det skal svares eiendomsskatt forvåningshus, kårbolig, med garasjer og uthus, og passende tomt. Eiendomsskatten for dette svares etter samme satser og regler som for boligeiendommer.

g) Kommunens skattetakstvedtekter.

9. De gebyrsatser som fremkommer i gebyrregulativer/ /forskrifter som er vedlagt dette dokument vedtas.

10. Kommunale avgifter skrives ut i 4 terminer i 2025, med forfall 20. mars, 20. mai, 20. september og 20.november. Det er åpnet for at innbyggere som ønsker det kan be om månedlig fakturering av kommunale avgifter.

11. Eiendomsskatten skrives ut samtidig med kommunale avgifter.

12. Forskrift for kommunale vann- og avløpsgebyrer, forskrifter bygg, plan, utslipp, deling, eiendomsregistrering og seksjonering, forskrifter Halden havn, forskrifter om bryggeplasser og forskrifter om feiing og tilsyn vedtas.

13. Det brukes 88,4 mkr av premiefondet til betaling av pensjonspremie i HKP i 2025.